

DE DENKER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Zich discreet en onpartijdig opstellen**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ niets kunnen geheimhouden ▪ niet weten wanneer iets wel of niet verteld mag worden ▪ geen afstand kunnen bewaren ▪ alles doorvertellen ▪ geen overzicht over iets of iemand hebben ▪ geen controle hebben over eigen impulsen (talig/niet talig) ▪ impulsief reageren ▪ niet kunnen focussen, concentreren ▪ steeds tussenkomen en niet wachten tot het verhaal van de ander verteld is ▪ geen cognitieve leerstrategieën kunnen inzetten	▪ **strategisch denken vanuit almacht om rationeel beslissingen te kunnen nemen** ▪ **gericht waarnemen** ▪ **alert en waakzaam zijn** ▪ **kennis, cognitieve leerstrategieën inzetten bij het opnemen van een gebeuren** ▪ **waarnemen van het groepsgebeuren** ▪ **afstand nemen van iemand, van een groep** ▪ **controle door overzicht te behouden** ▪ **zich uit de groep plaatsen** ▪ **beurt kunnen afwachten** ▪ **iets verzamelen, dingen bijhouden** ▪ **een geheim bewaren** ▪ **informatie voor zich houden en horen, zien en zwijgen afstemmen op de context** ▪ **kunnen sparen** ▪ **iets in vertrouwen opnemen, voor zich houden** ▪ **kunnen observeren** ▪ **leren door het groepsgebeuren gericht te observeren** ▪ **er niet op ingaan (bv. bij conflict, ruzie, pesten, ...)** ▪ **kunnen negeren wat er gebeurt** ▪ **plaats maken voor een ander, ruimte geven aan een ander** ▪ **zich gereserveerd opstellen** ▪ **zich onpartijdig opstellen** ▪ **zich discreet opstellen** ▪ **filosoferen (bv. door nadenken over het geheel transfer leggen naar eigen ervaringen en gebeurtenissen)** ▪ **een sociaal probleem herkennen, analyseren**	▪ in interactie gaan vanuit almacht, de kopvoeter ▪ geen deelname aan sociale interactie ▪ uit de hoogte doen, zich de meerdere voelen ▪ nooit ingaan op een uitnodiging ▪ zich afsluiten voor anderen ▪ zich te introvert opstellen ▪ zich nooit laten kennen ▪ zich altijd afzijdig houden ▪ niet gericht waarnemen ▪ alles verzamelen, bij zich houden, oppotten, gierig zijn ▪ overdreven materialen verzamelen, willen hebben ▪ geen plek innemen in de groep ▪ zich onzichtbaar opstellen ▪ de waarheid vervormen en een eigen verhaal verzinnen door overmatig minimaliseren, rationaliseren, innerlijke processen te ontkennen

DE LEIDER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Leiding, structuur en sturing geven**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ geen duidelijkheid geven ▪ geen correcte informatie of instructie kunnen doorgeven ▪ geen enthousiasme of drive hebben voor een gebeuren ▪ geen ideeën hebben of tot een plan komen ▪ zichzelf niet kunnen organiseren ▪ geen organisatie vinden in de chaos, de wanorde, zich chaotisch gedragen ▪ opdrachten en deeltaken niet kunnen onderscheiden ▪ tekort aan inspiratie en verbeelding ▪ verschillende meningen niet kunnen bijeenbrengen ▪ zichzelf niet kunnen aanpassen aan de behoeften, verlangens van de ander	▪ **vertellen van gebeurtenissen** ▪ **iets uitleggen** ▪ **informatie, instructies, advies geven** ▪ **richting geven vanuit voorbeeldgedrag, voorleefgedrag, beïnvloeden en sturen** ▪ **taken verdelen en opvolgen** ▪ **een plan bedenken** ▪ **zichzelf kunnen organiseren** ▪ **zichzelf kunnen reguleren** ▪ **iets kunnen organiseren** ▪ **een groep kunnen organiseren** ▪ **leidinggeven, leiding nemen** ▪ **alles in goede banen leiden** ▪ **iemand enthousiasmeren, ideeën delen** ▪ **voorstellen doen vanuit een doel of idee** ▪ **probleemoplossend denken** ▪ **creatief en veerkrachtig denken** ▪ **bondgenoten inspireren, motiveren** ▪ **gezag uitstralen** ▪ **regels, afspraken (normen en waarden) sturen** ▪ **structuur, duidelijkheid geven** ▪ **verantwoordelijkheden verdelen over de groep** ▪ **een missie, visie, passie hebben** ▪ **rekening houden met verschillende meningen en inzet** ▪ **bemiddelen** ▪ **zich aanpassen aan de inbreng, de mogelijkheden van anderen** ▪ **mogelijkheden bedenken bij een sociaal probleem** ▪ **een sociaal probleem mee oplossen** ▪ **bij een sociaal probleem de eigen regie behouden door zichzelf te sturen vanuit helpende gedachten**	▪ domineren ▪ manipuleren ▪ de baas spelen ▪ iemand de wet dicteren ▪ dwingeland om iets of iemand onder controle te houden ▪ initiatieven van anderen overtroeven ▪ bevelen ▪ regels, afspraken, normen en waarden opleggen ▪ autoritair optreden ▪ beïnvloeden en bepalen wat iemand moet doen, hoe iemand iets moet doen en hoe iemand moet zijn ▪ gezag en status misbruiken ▪ dictator

DE ZORGER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Hulp, zorg, steun en nabijheid bieden**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ geen werk zien of niet opmerken, aanvoelen waar hulp en inzet geboden kan worden ▪ niet aanvoelen wat de ander nodig heeft ▪ geen hulp geven bij een gemeenschappelijk doel ▪ geen inzet voor de belangen van een ander ▪ niet willen delen, alles voor zichzelf houden ▪ zich nooit verantwoordelijk voelen ▪ geen deelgenootschap hebben ▪ geen zorg dragen voor de ander ▪ zich met niemand of iets verbonden voelen ▪ niet kunnen tonen dat je iemand graag hebt, graag ziet ▪ geen nabijheid kunnen geven en verdragen ▪ geen lichamelijk contact kunnen geven	▪ **zorgen – verzorgen (EHBO)** ▪ **hygiëne nakomen** ▪ **gezondheid vooropstellen** ▪ **zorg dragen voor materialen** ▪ **zorg geven aan een ander** ▪ **zorg geven aan een groep** ▪ **zorgtaken opmerken en hulp bieden waar nodig** ▪ **iemand verwennen** ▪ **lichamelijke nabijheid geven: kusjes, knuffelen, …** ▪ **genegenheid tonen in veilige context** ▪ **de behoefte van een ander realiseren** ▪ **anderen troosten** ▪ **iets delen met een ander** ▪ **zich verantwoordelijk voelen** ▪ **verantwoordelijkheid opnemen voor de zorg van iemand/de groep** ▪ **iets uitlenen, attent zijn** ▪ **sfeer creëren** ▪ **de nood aanvoelen van iemand van de groep binnen een bepaalde context** ▪ **de juiste zorg geven aan iemand** ▪ **nabijheid geven en verbinding vooropstellen** ▪ **zich belangeloos inzetten** ▪ **onvoorwaardelijk geven** ▪ **maatschappelijk verantwoordelijke zorg opnemen** ▪ **een vertrouwensband opbouwen** ▪ **steun geven** ▪ **de verantwoordelijkheid mee opnemen voor de gevolgen van een sociaal probleem**	▪ initiatief ontnemen ▪ iemand betuttelen ▪ iemand verstikken met zorg ▪ taken van anderen uitvoeren ▪ zich opofferen voor iets (bv. ‘het goede’) of iemand (bv. de zorgtaken van de ander) ▪ overbeschermen ▪ iemand verwennen om afhankelijkheid te bekomen ▪ zichzelf volledig wegcijferen ▪ te veel aandacht geven tot versmachtend toe ▪ zichzelf alles ontzeggen, geen zelfzorg en vooral zorg voor de ander

DE HELD

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG Zichzelf presenteren	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ geen (oog)contact durven leggen ▪ echolalisch reageren (herhalen wat de ander zegt) ▪ zich niet laten kennen in de groep ▪ geen zelfvertrouwen hebben, zich onzeker gedragen ▪ verlegen zijn om zich te tonen ▪ de eigen persoon niet kunnen onderscheiden van een ander ▪ zichzelf niet durven spiegelen ▪ geen eigen persoonlijkheid ontwikkelen ▪ kwaliteiten en/of beperkingen geen betekenis kunnen geven en/of benoemen ▪ geen kennis van eigen kwaliteiten en/of beperkingen hebben ▪ er niet durven voor gaan	▪ **zich voorstellen** ▪ **vertellen over eigen ervaringen** ▪ **iets van zichzelf laten zien** ▪ **zich tonen, zich uiten, trots voelen** ▪ **welbevinden (zich goed in zijn vel voelen)** ▪ **zich laten kennen, durven profileren** ▪ **fier op zichzelf zijn (uiterlijk en innerlijk) en dat uitdrukken** ▪ **om aandacht kunnen vragen** ▪ **spreken met durf en expressie** ▪ **vlot contact leggen** ▪ **oogcontact maken** ▪ **eigen kunnen, kennen en zijn exploreren** ▪ **beperkingen en talenten (h)erkennen** ▪ **zich positief onderscheiden** ▪ **spontaan vertellen over eigen leef- en leergedrag** ▪ **eigen werk en groepswerk voorstellen** ▪ **zelfkennis hebben** ▪ **zelfbewust zijn** ▪ **zelfvertrouwen hebben** ▪ **zelfzeker zijn, een persoonlijkheid hebben** ▪ **authentiek zijn, zichzelf mogen, kunnen, willen zijn** ▪ **onderscheid maken tussen identiteit en persoonlijkheid, fantasie en realiteit** ▪ **een gezond, realistisch zelfbeeld hebben** ▪ **zich competitief opstellen om zichzelf te verbeteren** ▪ **een eigenschap, kwaliteit, talent laten zien en inzetten bij een sociaal probleem**	▪ de populaire, de beste willen zijn ▪ opscheppen ▪ altijd in de belangstelling willen staan ▪ om aandacht eisen ▪ pronken, overdreven fier zijn ▪ altijd willen winnen ▪ onrealistisch zelfbeeld hebben (zichzelf overschatten) ▪ zich altijd vooraan willen plaatsen ▪ zich opdringen ▪ willen opvallen ▪ uitpakken met kledij, bezit, kennis, … ▪ egocentrisch zijn ▪ egocentrische taal hanteren ▪ zich arrogant opstellen ▪ bluffen, liegen om eigen kwetsbaarheiden te verbergen ▪ zich narcistisch gedragen ▪ zichzelf overdreven profileren ▪ een rol aannemen weg van de persoonlijkheid (bv. clownesk gedrag) ▪ eigen belang vooropstellen

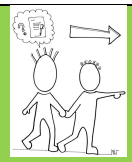
DE SUPPORTER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG Zich openstellen voor de ander	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ geen verwondering toelaten ▪ zich onverschillig opstellen t.o.v. een ander ▪ geen enthousiasme opbrengen voor iets, iemand ▪ geen geloof hebben in iets of iemand ▪ het positieve niet kunnen ontdekken in iemand, geen waardering kunnen geven ▪ enkel op zichzelf gericht zijn (ik – fase) ▪ zich niet kunnen inleven in een ander	▪ **bewonderen, verwonderen** ▪ **een duim, pluim geven aan een ander** ▪ **iets of iemand waarderen** ▪ **waardering tonen voor wat een ander/de groep zegt, kan, doet** ▪ **oog hebben voor positieve dingen** ▪ **iemand verwelkomen, onthalen** ▪ **iemand uitnodigen** ▪ **iemand aandacht geven** ▪ **kunnen luisteren naar iemand (de persoon)** ▪ **een ander de kans geven om zichzelf te laten zijn** ▪ **support geven** ▪ **supporteren voor iemand, de groep** ▪ **iemand toejuichen, aanmoedigen, stimuleren** ▪ **sympathie hebben voor een ander** ▪ **opkijken naar talenten van een ander/de groep** ▪ **de persoon van een ander ontdekken** ▪ **meeleven met wat iemand brengt** ▪ **positief denken over de ander** ▪ **openstaan voor anderen (ook voor andere culturen, diversiteit)** ▪ **empathisch zijn (ik en jij – fase)** ▪ **zich respectvol opstellen** ▪ **geloof hebben in iemand** ▪ **het beste in de ander naar boven halen** ▪ **respect tonen voor de inbreng van de ander bij een sociaal probleem**	▪ overdreven fan zijn ▪ dwepen met ▪ iemand ophemelen ▪ onoprecht waarderen (om iets te bekomen of om in iemands gunst te staan) ▪ slijmen, vlijen, flemen, pleasen ▪ te naïef reageren (naar personen toe) ▪ een fanatieke aanhanger zijn ▪ zichzelf te kort doen door de ander te prijzen

DE GENIETER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Hulp, zorg, steun en nabijheid vragen en ontvangen**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ geen hulp en zorg kunnen aannemen ▪ geen hulp en zorg durven vragen ▪ geen beleefdheidsvormen kennen en die niet hanteren (bv. alsjeblieft en dankjewel) ▪ geen dankbaarheid kunnen tonen ▪ niet afhankelijk kunnen/durven zijn van een ander ▪ geen veiligheid voelen ▪ geen vertrouwen hebben in de ander ▪ zich niet kunnen hechten aan… ▪ geen lichamelijk contact toelaten ▪ geen nabijheid verdragen	▪ **graag eens verwend worden, zelfzorg opzoeken** ▪ **zorg aanvaarden** ▪ **zich laten helpen** ▪ **zich laten vertroetelen** ▪ **genieten van een gezellige sfeer** ▪ **genieten van de ander in een veilige context** ▪ **genieten van een groepsgebeuren** ▪ **nabijheid verdragen** ▪ **nabijheid nodig hebben** ▪ **contact en zorg toelaten** ▪ **lichaamscontact toelaten en ervan genieten** ▪ **dankbaar zijn** ▪ **beleefd zijn** ▪ **kunnen tonen dat je hulp nodig hebt** ▪ **zorg durven vragen voor zichzelf** ▪ **vragen om hulp** ▪ **gerichte wensen of verlangens durven uiten die iemand anders wil/kan uitvoeren** ▪ **vertrouwen op de ander** ▪ **afhankelijk durven zijn van een ander** ▪ **bij een sociaal probleem hulpbronnen toelaten**	▪ te afhankelijk zijn ▪ profiteren van een ander ▪ zorg, dingen opeisen ▪ verwennerij afsmeken ▪ overal eigen genot zoeken ▪ eigen voordeel vooropstellen ▪ zich steeds hulpbehoevend opstellen ▪ liever lui dan moe zijn ▪ weinig tot geen zelfredzaamheid hebben ▪ alle zorg vanzelfsprekend vinden ▪ altijd meer willen, onverzadigbaar zijn

DE VOLGER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Leiding, structuur en sturing aanvaarden en opvolgen**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ geen gezag kunnen aanvaarden ▪ geen kennis of begrip van een waarden- en normenkader om deze op te volgen - vanuit thuismilieu - op school - in de klasgroep - vanuit de cultuur - samenleving - elders ▪ geen informatiebronnen kunnen opzoeken, raadplegen, bevragen ▪ niet leergierig zijn ▪ geen waarde hechten aan opgelegde regels en afspraken ▪ geen betekenis of zingeving vragen ▪ ongehoorzaam reageren ▪ niets kunnen opvolgen	▪ **volgen, volgzaam zijn** ▪ **gehoorzamen** ▪ **instructies van een ander opvolgen** ▪ **doen wat een ander voordoet of vraagt** ▪ **doen wat de groep van je verwacht** ▪ **leiding kunnen volgen** ▪ **meedoen met een groepsdoel** ▪ **instemmen met een idee** ▪ **opvolgen van richtlijnen** ▪ **kunnen volgen met een groep** ▪ **een opgelegde taak uitvoeren** ▪ **om raad vragen** ▪ **leergierig zijn** ▪ **stappenplannen kunnen volgen** ▪ **toepassen van regels en afspraken** ▪ **gezond nieuwsgierig zijn** ▪ **structuur ervaren als houvast** ▪ **de juiste W-vragen kunnen stellen (wie, waar, wanneer, waarom, …)** ▪ **richtlijnen, info en adviezen opvolgen** ▪ **hanteren van een opgelegd waarden- en normenkader** ▪ **kiezen voor inspirerende leiders en daarvan leren** ▪ **een voorbeeld volgen om een gewenst doel (gedrag) te bekomen** ▪ **zich laten begeleiden bij een (sociaal) probleem door iemand die een heldere structuur, houvast geeft**	▪ zonder nadenken meelopen met … ▪ geen zelfregulering hebben ▪ nooit initiatief nemen ▪ te afhankelijk van richtlijnen en info ▪ napraten, nadoen van … ▪ een bevel uitvoeren van iemand zonder er verder over na te denken ▪ zich schikken naar anderen hun wensen ▪ iemand klakkeloos geloven ▪ iemand slaafs volgen ▪ vragen om te vragen (om bevestiging te vragen) ▪ het gedrag van een ander volledig overnemen ▪ te onderdanig zijn, ondergaan ▪ altijd toestemming vragen ▪ op automatische piloot functioneren

DE RUSTZOEKER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Tot zichzelf komen, innerlijke rust bekomen**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ nooit onmacht toelaten ▪ geen rust toelaten ▪ geen stilte kunnen verdragen ▪ gespannen lichaam dat geen rust vindt ▪ angst, verdriet, pijn, boosheid onderdrukken ▪ geen contact hebben met innerlijke binnenwereld ▪ blokkeren ▪ geen grip hebben op emoties en gevoelens ▪ geen eigen aandeel zien bij problemen ▪ geen afscheid kunnen nemen, niet kunnen rouwen ▪ niet tot rust kunnen komen, geen innerlijke rust ervaren, zich voortdurend rusteloos voelen	▪ **behoefte aanvoelen van mentale en fysieke rust, onmacht toelaten** ▪ **moeheid en ziek zijn toelaten** ▪ **alleen willen zijn, alleen kunnen zijn, een veilige plek opzoeken** ▪ **tot rust komen, innerlijke rust ervaren** ▪ **nabijheid ontvluchten** ▪ **schuilen, wegkruipen** ▪ **ontspannen na inspanning toelaten** ▪ **contact leggen met eigen gevoelens en kwetsbaarheden** ▪ **zich durven terugtrekken uit een situatie, lossen van een groepsgebeuren** ▪ **bekomen van emoties en ervaringen** ▪ **zich terecht zorgen maken, ongerust zijn over iets** ▪ **zichzelf rust gunnen, pauze nemen** ▪ **alles op een rijtje zetten, nadenken over** ▪ **een fout toegeven** ▪ **kunnen verliezen, verlies toelaten** ▪ **een vluchtroute kennen en gebruiken** ▪ **bezinnen over eigen beperkingen binnen een groepsgebeuren** ▪ **onzekerheid, twijfel, onmacht, onkunde toelaten en toegeven** ▪ **pijn en verdriet toelaten, gevoelens van schuld en schaamte een plek geven** ▪ **schuld bekennen en verontschuldigen** ▪ **iets of iemand lossen, rouwproces aangaan en verwerken** ▪ **contact maken met eigen innerlijke stem, reflecteren over gevoelens en behoeften** ▪ **reflecteren over het eigen aandeel bij een (sociaal) probleem** ▪ **rust en emotioneel evenwicht integreren door het gebruik van helpende gedachten**	▪ zich in onmacht wentelen ▪ zich altijd het slachtoffer voelen van de situatie ▪ emotioneel overspoeld worden, de buikvoeler ▪ zich niet geliefd, minderwaardig voelen ▪ zich spiegelen aan een ander zijn capaciteiten en mogelijkheden die onrealiseerbaar zijn voor zichzelf ▪ zich altijd schuldig voelen ▪ zich het zwarte schaap voelen ▪ melancholisch, masochistisch zijn ▪ zich waardeloos voelen ▪ negatief denken ▪ piekergedachten laten overheersen ▪ depressief zijn, neerslachtig zijn ▪ altijd zorgen maken op voorhand ▪ zich altijd moe(deloos) voelen ▪ door het bos de bomen niet meer zien ▪ zich laten overdonderen ▪ angsten hebben ▪ zich verstoppen achter … ▪ geen controle over spanningen (tics) ▪ blijven ondergaan van negatieve ervaringen ▪ steeds bang zijn van iets of iemand ▪ zelf verwondend gedrag (bijten, krassen, …) ▪ vluchten van iets of iemand

DE BEGRENZER

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Opkomen voor zichzelf en zich weerbaar opstellen**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ eigen waarden en normen verloochenen/niet kennen ▪ zomaar alles afgeven, afstaan ▪ de ander over persoonlijke grenzen laten gaan ▪ geen eigen plek hebben (thuiscontext, schoolcontext) ▪ geen persoonlijke materialen hebben ▪ geen taal (verbaal/non-verbaal) om een ander te stoppen ▪ geen persoonlijke wil (wilskracht) hebben ▪ geen voorkeur kunnen aanduiden, niet weten wat bij me past ▪ geen keuze kunnen maken ▪ voortdurend twijfelen aan zichzelf	▪ **ja en nee durven zeggen** ▪ **keuzes kunnen maken** ▪ **opkomen voor zichzelf, eigen belang** ▪ **weerstand kunnen bieden** ▪ **grenzen stellen** ▪ **de actie van iemand naar zijn persoon gericht stopzetten (halt, stop)** ▪ **eigen materiaal bewaken** ▪ **eigen persoonlijke grenzen, eigen territorium aanduiden en bewaken** ▪ **zichzelf, iets, iemand verdedigen** ▪ **assertief zijn** ▪ **weigeren om mee te doen aan pestgedrag** ▪ **zich ergens in kunnen vastbijten** ▪ **binnen de grenzen van tijd en ruimte blijven** ▪ **weigeren om mee te doen aan conflicten, pesten, ruzie** ▪ **wilskrachtig zijn** ▪ **trouw zijn aan eigen overtuigingen, waarden** ▪ **de eigenheid bewaken** ▪ **overlevings- en veiligheidsstrategieën gepast inzetten (cf. ego – beschermstuk)** ▪ **weerstaan aan iets of iemand** ▪ **weerbaar reageren** ▪ **zich verzetten bij overmacht** ▪ **zelfstandig functioneren vanuit eigen doelen, eigen waarden en normen** ▪ **bij een sociaal probleem een keuze maken die klopt met wat ik nodig heb, ken en (aan)kan**	▪ altijd koppig reageren ▪ vasthouden aan vaststaande, onveranderbare principes ▪ iets of iemand voortdurend wantrouwen ▪ egoïstisch reageren ▪ egocentrisch vanuit eigen belang en eigen strategieën ▪ op voorhand al weigeren, afwijzen ▪ alle hulp weigeren ▪ zich altijd verzetten tegen veranderingen, vernieuwingen, … ▪ niemand geloven ▪ niets of niemand binnenlaten ▪ steeds op zijn hoede zijn ▪ in rigide patronen blijven hangen ▪ zich eigenwijs gedragen ▪ zich ergens halsstarrig in vastbijten

DE KRITISCHE

ONGEWENST GEDRAG (te weinig) ***ONTWIKKELEN***	GEWENST GEDRAG **Zich kritisch opstellen ten opzichte van zichzelf, de ander, de context**	ONGEWENST GEDRAG (te veel) ***BEGRENZEN***
▪ conflicten vermijden ▪ te snel tevreden zijn met resultaten, situaties ▪ geen mogelijkheden hebben om argumenten te verzamelen ▪ geen eigen mening hebben ▪ geen mening of oordeel geven uit angst om afgewezen te worden ▪ veranderingen en vernieuwingen vermijden ▪ geen drive hebben om eigen resultaten en prestaties te verbeteren ▪ zich niets aantrekken van onrecht en onrechtvaardigheid	▪ **durven om niet akkoord te gaan met de mening van een ander, tegenmacht inzetten** ▪ **terechte opmerkingen geven aan een ander** ▪ **een mening geven aan iemand** ▪ **vanuit feedback zichzelf, een ander, een groepsgebeuren controleren, evalueren en beoordelen** ▪ **kritisch zijn voor zichzelf** ▪ **kritisch zijn bij het samen spelen, werken, leven: op de handeling** ▪ **iets in vraag stellen, de waarheid onderzoeken** ▪ **feedback geven aan een ander met oog voor werkpunten en verbeterelementen** ▪ **voor- en nadelen, oorzaken en gevolgen afwegen** ▪ **kunnen argumenteren, oordelen** ▪ **vanzelfsprekendheden aanvechten** ▪ **iemand confronteren met zijn actie** ▪ **zich competitief durven meten** ▪ **opkomen voor het milieu, de zwakkere, minderheidsgroepen, …** ▪ **rechtvaardigheid nastreven** ▪ **grenzen verleggen, verandering willen bekomen** ▪ **kritisch reflecteren op ervaringen en bedenkingen, bevindingen verwoorden die leiden tot verandering** ▪ **bij een sociaal probleem kan ik afwegen of mijn gedachten helpend of belemmerend zijn om tot een oplossing te komen** ▪ **een sociaal probleem benoemen en er anderen mee confronteren**	▪ macht inzetten om de overmacht te houden, de ander klein te maken ▪ steeds controleren wat iemand doet, zegt ▪ onbeleefd tegenspreken ▪ agressief reageren (fysisch/verbaal/non-verbaal) ▪ machtsstrijd uitlokken ▪ altijd alles aanvechten, reageren op alles, de ander aanvallen ▪ het territorium, de persoonlijke ruimte van een ander binnendringen, pestgedrag stimuleren ▪ iemand zijn plaats, functie, rol afnemen ▪ voorstellen verwerpen ▪ iemand vernederen, kleineren, discrimineren ▪ het slechtste bij iemand naar boven halen ▪ kritiek geven op persoonlijke kwetsbaarheden ▪ een ander steeds beschuldigen ▪ vandalisme, materiaal stukmaken ▪ iemand confronteren met zijn zwakke plekken of gebreken ▪ willen winnen ten koste van de ander(en) ▪ uitdagend testen, provoceren ▪ veroordelen, vooroordelen, betweterig zijn ▪ iemand opzettelijk pijnigen of kwetsen ▪ uitdagen, pesten, spuwen, schelden, roddelen, bedriegen, stelen, een leugen verzinnen over iets of iemand ▪ leiding of gezag neerhalen vanuit sarcasme en cynisme ▪ de waarheid verdraaien voor eigen gelijk ▪ iemand manipuleren, chanteren, misbruiken ▪ seksueel grensoverschrijdend gedrag gebruiken ▪ te perfectionist zijn (geen fouten toelaten)